

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2021. december 2.
(OR. en)

14614/21

**Intézményközi referenciaszám:
2021/0383(NLE)**

JAI 1333
COPEN 433
CYBER 321
ENFOPOL 483
TELECOM 453
EJUSTICE 106
MI 913
DATAPROTECT 277

JAVASLAT

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2021. november 25.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2021) 719 final
Tárgy:	Javaslat – A TANÁCS HATÁROZATA a tagállamoknak a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményhez csatolt, a megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékok átadásáról szóló második kiegészítő jegyzőkönyvnek az Európai Unió érdekében történő megerősítésére való felhatalmazásáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2021) 719 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2021) 719 final

Brüsszel, 2021.11.25.
COM(2021) 719 final

2021/0383 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

a tagállamoknak a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményhez csatolt, a megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékok átadásáról szóló második kiegészítő jegyzőkönyvnek az Európai Unió érdekében történő megerősítésére való felhatalmazásáról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT TÁRGYA

E javaslat tárgya az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló budapesti egyezményéhez csatolt, a megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékok átadásáról szóló második kiegészítő jegyzőkönyvnek (a továbbiakban: a jegyzőkönyv)¹ az Európai Unió érdekében történő megerősítésére a tagállamoknak adott felhatalmazásról szóló határozat. A jegyzőkönyv célja, hogy nemzetközi szintű közös szabályok megállapítása révén megerősítse a kiberbűnözéssel kapcsolatos együttműködést, valamint javítsa az elektronikus bizonyítékok gyűjtését a bünyügyi nyomozások vagy büntetőeljárások során.

Ez a javaslat kiegészíti a tagállamoknak a jegyzőkönyv Európai Unió érdekében történő aláírására történő felhatalmazásáról szóló európai tanácsi határozatra irányuló, különálló bizottsági javaslatot.

A kiberbűnözés továbbra is jelentős kihívás elé állítja társadalmunkat. A bűnüldöző és igazságügyi hatóságok erőfeszítései ellenére egyre gyakoribbak és egyre összetettebbé válnak a kibertámadások, köztük a zsarolóvírus-támadások.² Az internet határok nélküli jellegéből fakadóan a kiberbűnözéssel kapcsolatos nyomozások szinte minden esetben határokon átnyúlók, ezért szoros együttműködést tesznek szükségessé a különböző országok hatóságai között.

Az elektronikus bizonyítékok egyre nagyobb jelentőséggel bírnak a bünyügyi nyomozások szempontjából. A Bizottság becslése szerint napjainkban a bűnüldöző és igazságügyi hatóságoknak a bünyügyi – többek között a kiberbűnözéssel kapcsolatos – nyomozások 85 %-a során van szükségük elektronikus bizonyítékokhoz való hozzáférésre.³ Bármely bűncselekmény tekintetében egyre elterjedtebb, hogy a bizonyítékokat elektronikus formában, külföldi joghatóságokban tárolják a szolgáltatók, és a hatékony büntető igazságszolgáltatási válasz megfelelő intézkedéseket követel meg az ilyen bizonyítékok beszerzésére vonatkozóan, a jogállamiság tiszteletben tartása érdekében.

Világszerte, nemzeti, uniós⁴ és nemzetközi szinten – többek között a jegyzőkönyv révén – egyaránt megfigyelhető a nyomozásokhoz szükséges elektronikus bizonyítékokhoz való határokon átnyúló hozzáférés javítására irányuló törekvés. Fontos, hogy a szabályok nemzetközi viszonylatban is összeegyeztethetők legyenek, így elkerülve a kollíziót az elektronikus bizonyítékokhoz való határokon átnyúló hozzáférést igénylő esetekben.

2. A JAVASLAT HÁTTERE

2.1. Háttér-információk

Az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló budapesti egyezményének (CETS 185. sz.) (a továbbiakban: az egyezmény) célja a számítógépes hálózatok felhasználásával elkövetett bűncselekmények elleni küzdelem előmozdítása. Az egyezmény olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek (1) összehangolják a bűncselekmények nemzeti büntető

¹ A jegyzőkönyv szövege e javaslat mellékletében található.

² Az Európai Unió súlyos és szervezett bűnözés általi fenyegetettségének 2021. évi értékelése (EU SOCTA 2021).

³ SWD(2018) 118 final.

⁴ COM(2018) 225 és 226 final.

anyagi jogi elemeit és a kiberbűnözés terén meglévő kapcsolódó rendelkezéseket, (2) meghatározzák az ilyen bűncselekmények, valamint a számítógépes rendszer segítségével elkövetett más bűncselekmények vagy elektronikus bizonyítékokhoz kapcsolódó bűncselekmények nyomozásához és büntetőeljárás alá vonásához szükséges nemzeti büntető eljárásjogi hatásköröket, valamint (3) gyors és hatékony nemzetközi együttműködési rendszer létrehozását célozzák.

Az egyezmény nyitott az Európa Tanács tagállamai és meghívás alapján a tagsággal nem rendelkező országok számára is. Jelenleg 66 ország az egyezmény részes Fele, köztük az Európai Unió 26 tagállama.⁵ Az egyezmény nem irányozza elő, hogy az Európai Unió csatlakozhat az egyezményhez. Mindazonáltal az Európai Unió megfigyelő szervezetként rész vesz a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény bizottságában (T-CY).⁶

Az ENSZ szintjén zajló, egy kiberbűnözésről szóló új egyezményre irányuló tárgyalások érdekében tett erőfeszítések⁷ ellenére a kiberbűnözés elleni küzdelem terén továbbra is a budapesti egyezmény számít a legfontosabb multilaterális egyezménynek. Az Unió következetesen támogatja az egyezményt⁸, többek között a kapacitásépítési programok finanszírozása keretében.⁹

A felhőben található bizonyítékokkal foglalkozó csoport javaslatai¹⁰ nyomán a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény bizottsága több ajánlást is elfogadott annak érdekében, hogy – többek között a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményhez csatolt, a megerősített nemzetközi együttműködésről szóló második kiegészítő jegyzőkönyvről való egyeztetés révén – kezeljék az azzal járó kihívást, hogy a kiberbűnözéssel és egyéb bűncselekményekkel kapcsolatos elektronikus bizonyítékokat egyre inkább külföldi joghatóságok alá tartozó szolgáltatók birtokolják, miközben a bűnüldöző szervek hatásköreit továbbra is területi határok korlátozzák. A számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény bizottsága 2017 júniusában jóváhagyta a második kiegészítő jegyzőkönyv 2017 szeptembere és 2019 decembere közötti elkészítésére vonatkozó megbízást.¹¹ Tekintettel arra, hogy az egyeztetések lezárásához több időre van szükség, valamint arra, hogy a Covid19-világjárvány 2020-ban és 2021-ben korlátozta az erőfeszítéseket, a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény bizottsága később kétszer, először 2020 decemberéig, majd 2021 májusáig meghosszabbította a megbízatást.

Az Európai Tanács 2018. október 18-i következtetéseiben¹² megfogalmazott felhívás nyomán a Bizottság 2019. február 5-én ajánlást fogadott el a Bizottságnak az Európa Tanács

⁵ Minden uniós tagállam Írország kivételével, amely aláírta, de nem erősítette meg az egyezményt, azonban kötelezettséget vállalt a csatlakozásra.

⁶ A számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény bizottságának eljárási szabályzata (T-CY (2013)25 rev), elérhető a következő internetcímen: www.coe.int/cybercrime.

⁷ Az Egyesült Nemzetek Szervezete Közgyűlésének (ENSZ-közgyűlés) 74/247. sz. határozata (2019. december) az információs és kommunikációs technológiák bűncselekmények céljára való felhasználása elleni küzdelemről.

⁸ JOIN(2020) 81 final.

⁹ Lásd például: a kiberbűnözés elleni kibővített globális fellépés (GLACY)+, <https://www.coe.int/en/web/cybercrime/glacyplus>

¹⁰ A számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény bizottsága felhőben található bizonyítékokkal foglalkozó csoportjának zárójelentése: A felhőben található elektronikus bizonyítékokhoz való hozzáférés a büntető igazságszolgáltatás által: a T-CY által mérlegelendő ajánlások, 2016. szeptember 16.

¹¹ <https://rm.coe.int/t-cy-terms-of-reference-protocol/1680a03690>

¹² <https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2018/10/18/20181018-european-council-conclusions/#>

számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményének második kiegészítő jegyzőkönyvére vonatkozó tárgyalásokon az Európai Unió nevében való részvétele engedélyezéséről szóló tanácsi határozatról.¹³ Az európai adatvédelmi biztos 2019. április 2-án véleményt fogadott el az ajánlásról.¹⁴ Az Európai Unió Tanácsa 2019. június 6-i határozatával engedélyezte, hogy a Bizottság az Európai Unió nevében részt vegyen a második kiegészítő jegyzőkönyvre vonatkozó tárgyalásokon.¹⁵

Amint az a biztonsági unióra vonatkozó 2020. évi uniós stratégiában¹⁶, a digitális évtizedre vonatkozó 2020. évi uniós kiberbiztonsági stratégiában¹⁷ és a szervezett bűnözésre vonatkozó 2021. évi uniós stratégiában¹⁸ is szerepel, a Bizottság elkötelezte magát a jegyzőkönyvről folytatott tárgyalások gyors és sikeres lezárása mellett. Az Európai Parlament a digitális évtizedre vonatkozó uniós kiberbiztonsági stratégiáról szóló 2021. évi állásfoglalásában¹⁹ szintén elismerte, hogy le kell zárni a jegyzőkönyvvel kapcsolatos munkát.

Az Európai Unió Tanácsának határozatával összhangban a Bizottság az Európai Unió nevében részt vett a jegyzőkönyvre vonatkozó tárgyalásokon. A Bizottság következetesen konzultált az uniós állásponttal a tárgyalással foglalkozó tanácsi különbizottsággal.

Az Európai Parlament és az Európai Bizottság közötti kapcsolatokról szóló keretmegállapodással²⁰ összhangban a Bizottság írásbeli jelentések és szóbeli előadások útján is tájékoztatta az Európai Parlamentet a tárgyalások állásáról.

A 2021. május 28-i plenáris ülésen a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény bizottsága saját szintjén jóváhagyta a jegyzőkönyv tervezetét, és azt elfogadás céljából továbbította az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának.²¹ Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága 2021. november 17-én elfogadta a jegyzőkönyvet.

2.2. A második kiegészítő jegyzőkönyv

A jegyzőkönyv célja, hogy javítsa a kiberbűnözéssel kapcsolatos együttműködést és a bűncselekményre vonatkozó bizonyítékok elektronikus formában, konkrét bűnügyi nyomozás vagy büntetőeljárás céljából történő gyűjtését. A jegyzőkönyv elismeri, hogy fokozni kell és hatékonyabbá kell tenni az államok közötti, illetve a magánszektorral folytatott együttműködést, továbbá növelni kell az egyértelműséget és jogbiztonságot a szolgáltatók és más jogalanyok számára arra vonatkozóan, hogy milyen körülmények között válaszolhatnak a más részes Felek büntető igazságszolgáltatási hatóságaitól kapott, elektronikus bizonyítékok átadására irányuló megkeresésekre.

A jegyzőkönyv azt is elismeri, hogy a büntető igazságszolgáltatási célokból folytatott hatékony, határokon átnyúló együttműködés – többek között a közigazgatási szervek és a

¹³ COM(2019) 71 final.

¹⁴ Az európai adatvédelmi biztos 3/2019. sz. véleménye a számítástechnikai bűnözésről szóló budapesti egyezmény második kiegészítő jegyzőkönyvére irányuló tárgyalásokon való részvételtől (2019. április 2.).

¹⁵ A Tanács 9116/19 hivatkozási számú határozata.

¹⁶ COM(2020) 605 final.

¹⁷ JOIN(2020) 81 final.

¹⁸ COM(2021) 170 final.

¹⁹ Az Európai Parlament 2021. június 10-i állásfoglalása a digitális évtizedre vonatkozó uniós kiberbiztonsági stratégiáról.

²⁰ Hivatkozás: L 304/47.

²¹ <https://rm.coe.int/0900001680a2aa42>

magánszektorbeli szereplők között – megfelelő feltételeket és szigorú biztosítékokat követel meg az alapvető jogok védelme terén. E célból a jegyzőkönyv jogalapú megközelítést alkalmaz, és a nemzetközi emberi jogi eszközökkel – köztük az Európa Tanács 1950. évi, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezményével – összhangban álló feltételeket és biztosítékokat ír elő. Mivel az elektronikus bizonyítékok gyakran személyes adatokat érintenek, a jegyzőkönyv szigorú biztosítékokat irányoz elő a magánélet és a személyes adatok védelmére vonatkozóan.

A következő albekezdésekben említett rendelkezések különös jelentőséggel bírnak a jegyzőkönyv szempontjából. A jegyzőkönyvet részletes magyarázó jelentés kíséri. Bár a magyarázó jelentés nem minősül a jegyzőkönyv hiteles értelmezését biztosító eszköznek, célja, hogy a Felek számára iránymutatást és támogatást nyújtson a jegyzőkönyv alkalmazására vonatkozóan.²²

2.2.1. Közös rendelkezések

A jegyzőkönyv I. fejezete tartalmazza a közös rendelkezéseket. A 2. cikk az egyezmény hatályával összhangban meghatározza a jegyzőkönyv alkalmazási körét: a jegyzőkönyv a számítógépes rendszerekkel és adatokkal összefüggő bűncselekményekkel kapcsolatos konkrét bűnügyi nyomozások vagy büntetőeljárások, valamint egy bűncselekmény elektronikus formátumú bizonyítékainak gyűjtése esetén alkalmazandó.

A 3. cikk tartalmazza a „központi hatóságok”, az „illetékes hatóságok”, a „veszélyhelyzetek”, a „személyes adatok” és az „átadó Fél” fogalommeghatározását. A jegyzőkönyvre vonatkozóan ezek a fogalommeghatározások az egyezményben szereplő fogalommeghatározásokkal együtt alkalmazandók.

A 4. cikk meghatározza, hogy a Felek mely nyelveken nyújthatnak be a jegyzőkönyv szerinti felhívásokat, megkereséseket vagy értesítéseket.

2.2.2. Együttműködési intézkedések

A jegyzőkönyv II. fejezete rendelkezik az együttműködés megerősítését szolgáló intézkedésekről. Először is, az 5. cikk (1) bekezdése előírja a Felek számára a jegyzőkönyvön alapuló, lehető legnagyobb mértékű együttműködést. Az 5. cikk (2)–(5) bekezdése meghatározza a jegyzőkönyv rendelkezéseinek a meglévő kölcsönös segítségnyújtási szerződések, illetve megállapodások tekintetében történő alkalmazását. Az 5. cikk (7) bekezdése kimondja, hogy a II. fejezetben foglalt intézkedések nem korlátozzák a Felek közötti, illetve a Felek és a szolgáltatók vagy más jogalanyok közötti, más alkalmazandó megállapodáson, megegyezésen, gyakorlaton vagy belső joron alapuló együttműködést.

A 6. cikk alapot biztosít az egyik Fél illetékes hatóságai és egy másik Fél területén lévő, doménnév-bejegyzési szolgáltatásokat nyújtó jogalanyok közötti közvetlen együttműködéshez a doménnév-bejegyzési adatok átadása céljából.

A 7. cikk alapot biztosít az egyik Fél illetékes hatóságai és egy másik Fél területén lévő szolgáltatók közötti közvetlen együttműködéshez az előfizetői adatok átadása céljából.

²² Lásd a jegyzőkönyvhöz kapcsolódó magyarázó jelentés (2) bekezdését.

A 8. cikk alapot biztosít a hatóságok közötti megerősített együttműködéshez a számítógépes adatok átadása céljából.

A 9. cikk alapot biztosít a hatóságok közötti együttműködéshez a számítógépes adatok veszélyhelyzetben történő átadása céljából.

A 10. cikk alapot biztosít a veszélyhelyzeti kölcsönös jogsegélyhez.

A 11. cikk alapot biztosít a videokonferencia útján történő együttműködéshez.

A 12. cikk alapot biztosít a közös nyomozásokhoz és a közös nyomozócsoportok létrehozásához.

2.2.3. Biztosítékok

A jegyzőkönyv jogalapú megközelítést alkalmaz, egyedi feltételekkel és biztosítékokkal kiegészítve, amelyek közül néhány beépül a konkrét együttműködési intézkedésekbe, valamint a jegyzőkönyv III. fejezetébe. A jegyzőkönyv 13. cikke előírja a Felek számára, hogy a hatáskörök és az eljárások tekintetében érvényesítsék az alapvető jogok megfelelő szintű védelmét, ami az egyezmény 15. cikkével összhangban biztosítja az arányosság elvének alkalmazását.

A jegyzőkönyv 14. cikke rendelkezik a személyes adatok védelméről a jegyzőkönyv 3. cikkében meghatározottak szerint, a személyes adatok gépi feldolgozása során az egyének védelméről szóló egyezményt módosító jegyzőkönyvvel (CETS 223. sz.) (módosított 108. sz. egyezmény) és az uniós joggal összhangban.

Ennek alapján a 14. cikk (2)–(15) bekezdése meghatározza az alapvető adatvédelmi elveket, köztük a célhoz kötöttséget, a jogalapot, az adatminőséget és a különleges adatkategóriák kezelésére alkalmazandó szabályokat, az adatkezelők kötelezettségeit, többek között a megőrzéssel, a nyilvántartás vezetésével, a biztonsággal és az újbóli továbbítással kapcsolatban, az érvényesíthető egyéni jogokat, többek között az értesítéssel, a hozzáféréssel, a helyesbítéssel és az automatizált döntéshozatallal kapcsolatban, az egy vagy több hatóság általi független és hatékony felügyeletet, valamint a közigazgatási és bírósági jogorvoslatot. A biztosítékok az együttműködésnek a jegyzőkönyvben meghatározott valamennyi formájára kiterjednek, és szükség esetén kiigazításokkal alkalmazandók a közvetlen együttműködés sajátosságainak figyelembevételére érdekében (pl. a jogsértés bejelentésével összefüggésben). Egyes egyéni jogok gyakorlása késleltethető, korlátozható vagy megtagadható, amennyiben az fontos közérdekű célok eléréséhez szükséges és arányos, különösen a folyamatban lévő bűnügyi nyomozások veszélyeztetésének elkerülése érdekében, ami az uniós joggal is összhangban van.

A jegyzőkönyv 14. cikkét a jegyzőkönyv 23. cikkével összefüggésben kell értelmezni. A 23. cikk fokozza a jegyzőkönyvben foglalt biztosítékok hatékonyságát azáltal, hogy a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény bizottsága számára előírja a jegyzőkönyv rendelkezéseinek érvényre juttatása érdekében hozott nemzeti jogalkotási intézkedések végrehajtásának és alkalmazásának értékelését. A 23. cikk (3) bekezdése kifejezetten kimondja, hogy a 14. cikknek a Felek általi végrehajtását akkor kell értékelni, amikor az egyezmény tíz Fele jelezte, hogy magára nézve kötelező erejűnek ismeri el a jegyzőkönyvet.

A 14. cikk (15) bekezdése szerinti további biztosítékként, amennyiben az egyik Fél alapos bizonyítékkal rendelkezik arra vonatkozóan, hogy egy másik Fél rendszeresen vagy

lényegesen megsérti a jegyzőkönyvben meghatározott biztosítékokat, felfüggesztheti a személyes adatok e Fél részére történő továbbítását konzultációt követően (amelyre sürgős esetben nincs szükség). A felfüggesztés előtt továbbított valamennyi személyes adatot továbbra is a jegyzőkönyvnek megfelelően kell kezelni.

Végül, tekintettel a jegyzőkönyv többoldalu jellegére, a jegyzőkönyv 14. cikke (1) bekezdésének b) és c) pontja lehetővé teszi a Felek számára, hogy kétoldalú kapcsolataikban bizonyos feltételek mellett a jegyzőkönyv alapján átadott személyes adatok védelmének alternatív módjairól állapodjanak meg. Míg a személyes adatokat átvevő Felekre főszabályként a 14. cikk (2)–(15) bekezdésében foglalt biztosítékok alkalmazandók, az 14. cikk (1) bekezdésének b) pontja alapján azok a Felek, amelyek kölcsönösen egy, a személyes adatok védelmére vonatkozó, az érintett Felek joga szerint alkalmazandó követelményeknek megfelelő, átfogó keretet létrehozó nemzetközi megállapodás hatálya alá tartoznak, erre a keretre is támaszkodhatnak. Ez vonatkozik például a módosított 108. számú egyezményre (azon Felek esetében, amelyek lehetővé teszik az említett egyezmény szerinti, más Feleknek történő adattovábbítást) vagy az EU–USA keretmegállapodásra (annak alkalmazási körén belül, azaz a személyes adatok hatóságok közötti továbbításakor, valamint – az Egyesült Államok és az EU közötti egyedi adattovábbítási megállapodás esetén – a hatóságok és a szolgáltatók közötti közvetlen együttműködés tekintetében). Ezen túlmenően a 14. cikk (1) bekezdésének c) pontja alapján a Felek kölcsönösen megállapíthatják, hogy a személyes adatok átadására az érintett Felek közötti egyéb megállapodások vagy megegyezések alapján kerüljön sor. Az uniós tagállamok a jegyzőkönyv szerinti adattovábbítás tekintetében csak akkor hivatkozhatnak ilyen alternatív megállapodásra vagy megegyezésre, ha az adattovábbítás megfelel az uniós adatvédelmi jog követelményeinek, nevezetesen az (EU) 2016/680 irányelv (a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelv) V. fejezetének és (a hatóságok és a szolgáltatók közötti, a jegyzőkönyv 6. és 7. cikke szerinti közvetlen együttműködés tekintetében) az (EU) 2016/679 rendelet (általános adatvédelmi rendelet) V. fejezetének.

2.2.4. Záró rendelkezések

A jegyzőkönyv IV. fejezete tartalmazza a záró rendelkezéseket. Többek között a 15. cikk (1) bekezdésének a) pontja biztosítja, hogy a Felek – az egyezmény 39. cikkének (2) bekezdésével összhangban – más módon is kialakíthassák a jegyzőkönyvben szabályozott kérdéseket érintő kapcsolataikat. A 15. cikk (1) bekezdésének b) pontja biztosítja, hogy azok az uniós tagállamok, amelyek a jegyzőkönyv Felei, kölcsönös kapcsolataikban továbbra is alkalmazhassák az uniós jogot. A 15. cikk (2) bekezdése azt is meghatározza, hogy az egyezmény 39. cikkének (3) bekezdése alkalmazandó a jegyzőkönyvre.

A 16. cikk (3) bekezdése kimondja, hogy a jegyzőkönyv akkor lép hatályba, amikor az egyezmény öt Fele jelezte, hogy magára nézve kötelező erejűnek ismeri el a jegyzőkönyvet.

A 19. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Felek fenntartással élhetnek a 7. cikk (9) bekezdésének a) és b) pontjával, a 8. cikk (13) bekezdésével és a 17. cikkel kapcsolatban. A 19. cikk (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Felek nyilatkozatot tehetnek a 7. cikk (2) bekezdésének b) pontjával és (8) bekezdésével, a 8. cikk (11) bekezdésével, a 9. cikk (1) bekezdésének b) pontjával és (5) bekezdésével, a 10. cikk (9) bekezdésével, a 12. cikk (3) bekezdésével és a 18. cikk (2) bekezdésével kapcsolatban. A 19. cikk (3) bekezdése előírja, hogy a Feleknek meg kell tenniük a 7. cikk (5) bekezdésének a) és e) pontjában, a 8. cikk (4) bekezdésében és (10) bekezdésének a) és b) pontjában, a 14. cikk (7) bekezdésének c) és (10) bekezdésének b) pontjában, valamint a 17. cikk (2) bekezdésében meghatározott nyilatkozatokat, értesítéseket vagy közleményeket.

A 23. cikk (1) bekezdése alapot biztosít ahhoz, hogy a Felek az egyezmény 46. cikkével összhangban konzultációt folytassanak, többek között a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény bizottsága keretében. A 23. cikk (2) bekezdése alapot biztosít a jegyzőkönyvben foglalt rendelkezések alkalmazásának és végrehajtásának értékeléséhez is. A 23. cikk (3) bekezdése biztosítja, hogy az adatvédelemről szóló 14. cikk alkalmazásának és végrehajtásának értékelése akkor kezdődjön, amikor tíz Fél jelezte, hogy magára nézve kötelező erejűnek ismeri el a jegyzőkönyvet.

2.3. A területre vonatkozó uniós jog és szakpolitika

A jegyzőkönyv által szabályozott területet nagyban lefedik az EUMSZ 82. cikkének (1) bekezdésén és 16. cikkén alapuló közös szabályok. A jelenlegi európai uniós jogi keret magában foglal kifejezetten a bűnüldözésre és a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre irányuló eszközöket, amilyen például a büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról szóló 2014/41/EU irányelv, az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló egyezmény és a közös nyomozócsoportokról szóló 2002/465/IB tanácsi kerethatározat. A külkapcsolatok terén az Európai Unió számos kétoldalú megállapodást kötött harmadik országokkal, amelyek közé tartozik például az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok, az Európai Unió és Japán, illetve az Európai Unió, valamint Norvégia és Izland közötti kölcsönös jogsegélyről szóló megállapodás. A hatályos európai uniós jogi keret magában foglalja az Európai Ügyészség (a továbbiakban: az EPPO) létrehozására vonatkozó megerősített együttműködés bevezetéséről szóló (EU) 2017/1939 rendeletet is. A megerősített együttműködésben részt vevő tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az EPPO az (EU) 2017/1939 rendelet 22., 23. és 25. cikkében meghatározott hatásköreinek gyakorlása során ugyanolyan módon kezdeményezhesse a jegyzőkönyv szerinti együttműködést, mint e tagállamok nemzeti ügyészei. Ezek az eszközök és megállapodások különösen a jegyzőkönyv 8., 9., 10., 11. és 12. cikkéhez kapcsolódnak.

Ezenfelül az Unió több irányelvet is elfogadott a gyanúsítottak és a vádlottak eljárási jogainak megerősítése érdekében.²³ Ezek az eszközök különösen a jegyzőkönyv 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12. és 13. cikkéhez kapcsolódnak. Egy sor biztosíték kifejezetten a személyes adatok védelmére vonatkozik, amely az uniós Szerződésben és az Európai Unió Alapjogi Chartájában rögzített alapvető jog. A személyes adatok kizárólag az (EU) 2016/679 rendelettel (általános adatvédelmi rendelet) és az (EU) 2016/680 irányelvvel (a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelv) összhangban kezelhetők. A magán- és a családi élet, az otthon és a kapcsolattartás tiszteletben tartásához fűződő,

²³ Az Európai Parlament és a Tanács 2010/64/EU irányelve (2010. október 20.) a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról (HL L 280., 2010.10.26., 1. o.); az Európai Parlament és a Tanács 2012/13/EU irányelve (2012. május 22.) a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról (HL L 142., 2012.6.1., 1. o.); az Európai Parlament és a Tanács 2013/48/EU irányelve (2013. október 22.) a büntetőeljárás során és az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban ügyvédi segítség igénybevételehez való jogról, valamint valamely harmadik félnek a szabadságelvonáskor történő tájékoztatásához való jogról és a szabadságelvonás ideje alatt harmadik felekkel és a konzuli hatóságokkal való kommunikációhoz való jogról (HL L 294., 2013.11.6., 1. o.); az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1919 irányelve (2016. október 26.) a büntetőeljárások során a gyanúsítottak és a vádlottak, valamint az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban a keresett személyek költségmentességéről (HL L 297., 2016.11.4., 1. o.); az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/800 irányelve (2016. május 11.) a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról (HL L 132., 2016.5.21., 1. o.); az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/343 irányelve (2016. március 9.) a büntetőeljárás során az ártatlanság vélelme egyes vonatkozásainak és a tárgyaláson való jelenlét jogának megerősítéséről (HL L 65., 2016.3.11., 1. o.); az Európai Parlament és a Tanács 2012/13/EU irányelve (2012. május 22.) a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról.

mindenkit megillető alapvető jog lényeges elemként magában foglalja a kapcsolattartás bizalmosságának tiszteletben tartását. Az elektronikus hírközlési adatok kizárólag a 2002/58/EK irányelvvel (elektronikus hírközlési irányelv) összhangban kezelhetők. Ezek az eszközök különösen a jegyzőkönyv 14. cikkéhez kapcsolódnak.

A jegyzőkönyv 14. cikkének (2)–(15) bekezdése megfelelő adatvédelmi biztosítékokat ír elő az uniós adatvédelmi szabályok, különösen az általános adatvédelmi rendelet 46. cikke és a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló irányelv 37. cikke, valamint az Európai Bíróság vonatkozó ítélkezési gyakorlata értelmében. Az uniós jogi követelményekkel²⁴ összhangban és a jegyzőkönyv 14. cikkében meghatározott biztosítékok hatékonyságának garantálása érdekében a tagállamoknak – bizonyos korlátozások mellett, például a folyamatban lévő nyomozások veszélyeztetésének elkerülése érdekében – gondoskodniuk kell azon személyek értesítéséről, akiknek az adatait továbbították. A jegyzőkönyv 14. cikke (11) bekezdésének c) pontja alapot biztosít a tagállamoknak e követelmény teljesítéséhez.

A jegyzőkönyv 14. cikke (1) bekezdésének az uniós adatvédelmi szabályokkal való összeegyeztethetősége azt is megköveteli, hogy a tagállamok mérlegeljék a következőket a jegyzőkönyv alapján átadott személyes adatok megfelelő védelmének biztosítására vonatkozó lehetőségeket illetően. Az érintett Felek jogszabályainak alkalmazandó követelményeivel összhangban a személyes adatok védelmére vonatkozó átfogó keretet létrehozó egyéb nemzetközi megállapodások tekintetében a 14. cikk (1) bekezdésének b) pontja értelmében a tagállamoknak figyelembe kell venniük, hogy a közvetlen együttműködés terén az EU–USA keretmegállapodást további biztosítékokkal kell kiegészíteni, amelyeket az Egyesült Államok és az EU, illetve az uniós tagállamok közötti külön adattovábbítási megállapodásban kell meghatározni, és amelyek figyelembe veszik, hogy milyen egyedi követelményeket támaszt az elektronikus bizonyítékoknak közvetlenül a szolgáltatók általi, nem pedig a hatóságok közötti továbbítása.²⁵

Emellett a jegyzőkönyv 14. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében a tagállamoknak figyelembe kell venniük, hogy a módosított 108. sz. egyezményben részes uniós tagállamok számára az egyezmény önmagában nem nyújt megfelelő alapot a jegyzőkönyv keretében az említett egyezmény más Felei részére történő, határokon átnyúló adattovábbításhoz. E

²⁴ Lásd: a Bíróság (nagytanács) 1/15. sz. véleménye, ECLI:EU:C:2017:592, 220. pont. Lásd még: az Európai Adatvédelmi Testület hozzájárulása az Európa Tanács számítástechnikai bűnüldözésről szóló egyezménye (budapesti egyezmény) második kiegészítő jegyzőkönyvének tervezetéről folytatott konzultációhoz, 2019. november 13., 6. o. („Az illetékes nemzeti hatóságoknak, amelyek számára hozzáférést biztosítottak az adatokhoz, az alkalmazandó nemzeti eljárások szerint értesíteniük kell az érintett személyeket, amint az értesítés már nem veszélyezteti az említett hatóságok által folytatott nyomozásokat. [...] Az értesítésre azért van szükség, hogy az érintett személyek gyakorolhassák többek között a jogorvoslatához való jogukat és az adataik kezelésével kapcsolatos adatvédelmi jogaikat”).

²⁵ Ezért az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti, a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre vonatkozó elektronikus bizonyítékokhoz való határon átnyúló hozzáférésről szóló megállapodásra irányuló tárgyalások megkezdésére való felhatalmazásról szóló, 2019. május 21-i tanácsi határozathoz (9114/19) mellékelt tárgyalási irányelvek számos további adatvédelmi biztosítékot tartalmaznak. A tárgyalási irányelvek kifejezetten előírják, hogy „[a] megállapodásnak az adatvédelmi keretmegállapodást további biztosítékokkal kell kiegészítenie, amelyek figyelembe veszik az érintett adatkategóriák érzékenységének szintjét, valamint az elektronikus bizonyítékoknak – a hatóságok közötti továbbítás helyett – közvetlenül a szolgáltatók általi továbbítására vonatkozó egyedi követelményeket.”

tekintetben figyelembe kell venniük a módosított 108. sz. egyezmény 14. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatát.²⁶

Végezetül, a 14. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerinti egyéb megállapodások vagy megegyezések tekintetében a tagállamoknak úgy kell tekinteniük, hogy csak akkor támaszkodhatnak ilyen egyéb megállapodásokra vagy megegyezésekre, ha az Európai Bizottság az (EU) 2016/679 általános adatvédelmi rendelet 45. cikke vagy a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelemről szóló (EU) 2016/680 irányelv 36. cikke alapján az érintett harmadik ország tekintetében megfelelőségi határozatot fogadott el, amely kiterjed az adott adattovábbításra, vagy ha az ilyen egyéb megállapodás vagy megegyezés maga ír elő megfelelő adatvédelmi biztosítékokat az általános adatvédelmi rendelet 46. cikke vagy a bűnüldözésben érvényesítendő adatvédelmi biztosítékokról szóló irányelv 37. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében.

Az érintett területre vonatkozó uniós jognak nem csupán a jelenlegi állapotát, hanem jövőbeli alakulását is figyelembe kell venni, amennyiben az az elemzés idején előre látható. A jegyzőkönyv hatálya alá tartozó terület közvetlenül releváns az uniós jog előre látható jövőbeli alakulása szempontjából. E tekintetben meg kell említeni az elektronikus bizonyítékokhoz való határokon átnyúló hozzáférésről szóló, 2018. áprilisi bizottsági javaslatokat.²⁷ Ezek az eszközök különösen a jegyzőkönyv 6. és 7. cikkéhez kapcsolódnak.

A tárgyalásokon az Unió nevében való részvétel során a Bizottság biztosította, hogy a jegyzőkönyv teljes mértékben összeegyeztethető legyen az uniós joggal és a tagállamok abból eredő kötelezettségeivel. A Bizottság biztosította, hogy a jegyzőkönyv rendelkezései lehetővé tegyék a tagállamok számára, hogy tiszteletben tartsák az uniós Szerződésben és az Alapjogi Chartában foglalt alapvető jogokat, szabadságokat és az uniós jog általános elveit, ideértve az arányosságot, az eljárási jogokat, az ártatlanság védelmét és a büntetőeljárás alá vont személyek védelemhez való jogát, továbbá a magánélet tiszteletben tartásához való jogot, valamint a személyes adatok és az elektronikus hírközlési adatok védelmét az ilyen adatok kezelése, többek között az Európai Unión kívüli országok bűnüldöző hatóságai részére történő továbbítás során, illetve a bűnüldöző és igazságügyi hatóságok e tekintetben fennálló kötelezettségeit. A Bizottság szintén figyelembe vette az európai adatvédelmi biztos²⁸ és az Európai Adatvédelmi Testület véleményét²⁹.

A Bizottság továbbá gondoskodott arról, hogy a jegyzőkönyv rendelkezései és az elektronikus bizonyítékokra vonatkozó bizottsági javaslatok összeegyeztethetők legyenek – figyelembe véve többek között a jogszabálytervezet alakulását a társjogalkotókkal folytatott egyeztetés során –, valamint arról, hogy a jegyzőkönyv ne vezessen kollízióhoz. A Bizottság

²⁶ Lásd még: a személyes adatok gépi feldolgozása során az egyének védelméről szóló egyezményt módosító jegyzőkönyvet kísérő magyarázó jelentés, 2018. október 10., 106. és 107. pont.

²⁷ COM(2018) 225 és 226 final.

²⁸ Az európai adatvédelmi biztos 3/2019. sz. véleménye (2019. április 2.) a számítástechnikai bűnözésről szóló budapesti egyezmény második kiegészítő jegyzőkönyvére irányuló tárgyalásokon való részvételről.

²⁹ Beleértve a következőket: az Európai Adatvédelmi Testület hozzájárulása az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezménye (budapesti egyezmény) második kiegészítő jegyzőkönyvének tervezetéről folytatott konzultációhoz (2019. november 13.); 02/201. sz. nyilatkozat az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményéhez (budapesti egyezmény) tartozó második kiegészítő jegyzőkönyv új rendelkezéseinek tervezetéről (elfogadás időpontja: 2021. február 2.); az Európai Adatvédelmi Testület hozzájárulása az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló budapesti egyezménye második kiegészítő jegyzőkönyvének tervezetéről folytatott konzultációk hatodik fordulója (2021. május 4.).

gondoskodott arról, hogy a jegyzőkönyv megfelelő biztosítékokat tartalmazzon az adatok és a magánélet védelme terén, amelyek lehetővé teszik az uniós szolgáltatók számára az adatvédelemre és a magánélet védelmére vonatkozó uniós jogszabályokban előírt kötelezettségeik teljesítését, amennyiben a jegyzőkönyv jogalapot biztosít a jegyzőkönyv valamely nem uniós Felének hatósága által kibocsátott, személyes adatok vagy elektronikus hírközlési adatok átadására irányuló felhívás vagy megkeresés nyomán történő adattovábbításhoz.

2.4. Fenntartások, nyilatkozatok, értesítések és közlemények, valamint egyéb megfontolások

A jegyzőkönyv alapot biztosít a Felek számára ahhoz, hogy bizonyos fenntartásokkal éljenek, valamint hogy nyilatkozatokat, értesítéseket vagy közleményeket tegyenek bizonyos cikkekkel kapcsolatban. A tagállamoknak egységes megközelítést kell alkalmazniuk bizonyos fenntartások, nyilatkozatok, értesítések és közlemények tekintetében, az e határozat mellékletében meghatározottak szerint. A jegyzőkönyv végrehajtása és az uniós jog összeegyeztethetőségének biztosítása érdekében az uniós tagállamoknak az alább ismertetett álláspontot kell képviselniük az említett fenntartások és nyilatkozatok tekintetében. Amennyiben a jegyzőkönyv egyéb fenntartások, nyilatkozatok, értesítések vagy közlemények alapjául szolgál, ez a javaslat felhatalmazza a tagállamokat a mérlegelésre és saját fenntartások, nyilatkozatok, értesítések vagy közlemények megtételére.

A jegyzőkönyv rendelkezései és a vonatkozó uniós jogszabályok és szakpolitikák összeegyeztethetőségének biztosítása érdekében a tagállamok nem élhetnek a 7. cikk (9) bekezdésének a)³⁰ és b) pontja³¹ szerinti fenntartásokkal. Ezen túlmenően a tagállamoknak meg kell tenniük a 7. cikk (2) bekezdésének b) pontja³² szerinti nyilatkozatot, valamint a 7. cikk (5) bekezdésének a) pontja³³ szerinti értesítést. E fenntartásoktól való eltekintés, valamint a nyilatkozat és az értesítés megtétele fontos annak biztosításához, hogy a jegyzőkönyv összeegyeztethető legyen a Bizottság elektronikus bizonyítékokra vonatkozó jogalkotási javaslataival, figyelemmel többek között a jogszabálytervezetek alakulására a társjogalkotókkal folytatott egyeztetés során.

Ezen túlmenően annak biztosítása érdekében, hogy az uniós tagállamok az uniós tagállamoktól eltérő Felekkel folytatott együttműködés során egységesen alkalmazzák a jegyzőkönyvet, a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy ne éljenek a 8. cikk (13) bekezdése³⁴ szerinti fenntartással, többek között azért sem, mert az ilyen fenntartásnak

³⁰ Annak lehetősége, hogy a Felek fenntartsák a 7. cikk (az előfizetői adatok átadása) alkalmazásától való eltekintés jogát.

³¹ Annak lehetősége, hogy a Felek fenntartsák a 7. cikk (az előfizetői adatok átadása) alkalmazásától való eltekintés jogát bizonyos típusú hozzáférési számok tekintetében, amennyiben a cikk alkalmazása nem összeegyeztethető nemzeti jogrendszerük alapelveivel.

³² Annak lehetősége, hogy a Felek nyilatkozzanak arról, hogy a 7. cikk (1) bekezdése (az előfizetői adatok átadása) szerinti felhívás kibocsátását ügyésznek vagy más igazságügyi hatóságnak kell végrehajtania vagy felügyelnie, vagy azt más módon, független felügyelet mellett kell végrehajtani.

³³ Annak lehetősége, hogy a Felek értesítsék az Európa Tanács főtitkárát arról, hogy a 7. cikk (1) bekezdése (az előfizetői adatok közzélése) szerint a saját területén lévő szolgáltató számára kiadott felhívás esetén a Fél minden esetben vagy meghatározott körülmények között megköveteli a felhívásról, a kiegészítő információkról és a nyomozással vagy eljárással kapcsolatos tényállásról való egyidejű értesítést.

³⁴ Annak lehetősége, hogy a Felek fenntartsák a 8. cikk (másik Fél által kiadott felhívás érvényre juttatása) alkalmazásától való eltekintés jogát a forgalmi adatok tekintetében.

kölcsönös hatása lenne³⁵. A tagállamoknak meg kell tenniük a 8. cikk (4) bekezdése szerinti nyilatkozatot annak biztosítása érdekében, hogy a felhívások érvényesíthetők legyenek abban az esetben, ha az arányosság és a szükségesség értékeléséhez további alátámasztó információkra van szükség, például a szóban forgó ügy körülményeire vonatkozóan.³⁶

A Bizottság emellett arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a jegyzőkönyv hatékony alkalmazásának biztosítása érdekében tartózkodjanak a 9. cikk (1) bekezdésének b) pontja³⁷ szerinti nyilatkozat megtételétől.

A tagállamoknak a jegyzőkönyv hatékony alkalmazásának biztosítása érdekében meg kell tenniük a 7. cikk (5) bekezdésének e) pontja³⁸, a 8. cikk (10) bekezdésének a) és b) pontja³⁹, a 14. cikk (7) bekezdésének c) pontja, valamint (10) bekezdésének b) pontja szerinti értesítéseket.⁴⁰

Végezetül a tagállamoknak az 14. cikk (11) bekezdésének c) pontja alapján meg kell hozniuk a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a fogadó Fél az adattovábbításakor tájékoztatást kapjon az uniós jog szerinti azon kötelezettségéről, hogy értesítenie kell azt a személyt, akire az adatok vonatkoznak⁴¹, valamint megfelelő elérhetőséget kell megadnia annak érdekében, hogy a fogadó Fél tájékoztathassa az uniós tagállam illetékes hatóságát, amint a titoktartási korlátozások már nem alkalmazandók és kibocsátható az értesítés.

2.5. A javaslat oka

A jegyzőkönyv akkor lép hatályba, amikor az 16. cikk (1) és (2) bekezdésének rendelkezéseivel összhangban öt Fél jelezte, hogy magára nézve kötelező erejűnek ismeri el a jegyzőkönyvet. A jegyzőkönyv ünnepélyes aláírása 2022 márciusában esedékes.

Az uniós tagállamoknak meg kell tenniük minden szükséges lépést a jegyzőkönyv gyors hatálybalépése és megerősítése érdekében, ami több szempontból is nagy jelentőséggel bír.

Először is, a jegyzőkönyv biztosítani fogja, hogy a bűnüldöző és igazságügyi hatóságok megfelelőbb helyzetben legyenek a bűnügyi nyomozásokhoz szükséges elektronikus bizonyítékok beszerzése szempontjából. Tekintettel arra, hogy a bűnügyi nyomozások során

³⁵ Lásd: a jegyzőkönyvet kísérő magyarázó jelentés (147) bekezdése, amely kimondja, hogy „[a]z a Fél, amely fenntartással él e cikkel kapcsolatban, nem nyújthat be más Feleknek forgalmi adatok továbbítására vonatkozó felhívást a [8. cikk] (1) bekezdése alapján”.

³⁶ Annak lehetősége, hogy a Felek nyilatkozzanak arról, hogy a 8. cikk (1) bekezdése (a másik Fél által kibocsátott felhívások érvényre juttatása) szerinti felhívások érvényre juttatásához további alátámasztó információkra van szükség.

³⁷ Annak lehetősége, hogy a Felek nyilatkozzanak arról, hogy nem tesznek eleget a 9. cikk (1) bekezdésének a) pontja (a számítástechnikai adatok gyorsított átadása veszélyhelyzetben) szerinti azon megkereséseknek, amelyek kizárólag az előfizetői adatok átadására irányulnak.

³⁸ Annak lehetősége, hogy a Felek közöljék a 7. cikk (5) bekezdésének a) pontja szerinti értesítések fogadására kijelölt hatóság elérhetőségét, és elvégezzék a 7. cikk (5) bekezdésének b), c) és d) pontjában (az előfizetői adatok átadása) foglalt intézkedéseket.

³⁹ Annak lehetősége, hogy a Felek közöljék a 8. cikk (a másik Fél által kibocsátott felhívások érvényre juttatása) szerinti felhívások kibocsátására és fogadására kijelölt hatóságok elérhetőségét. Az (EU) 2017/1939 rendeletben foglalt követelményekkel összhangban az Európai Ügyészség (EPPO) létrehozására irányuló megerősített együttműködésben részt vevő tagállamoknak az EPPO-t is be kell vonniuk a kommunikációba.

⁴⁰ Annak lehetősége, hogy a Felek közöljék azon hatóságot vagy hatóságokat, amelyet vagy amelyeket biztonsági esemény esetén értesíteni kell, vagy amelyhez vagy amelyekhez egy másik állam vagy nemzetközi szervezet részére történő újbóli továbbítás esetén előzetes engedélyért kell folyamodni.

⁴¹ Lásd a fenti 24. lábjegyzetet.

egyre nő az elektronikus bizonyítékok jelentősége, sürgősen szükség van arra, hogy a bűnüldöző és igazságügyi hatóságok megfelelő eszközökkel rendelkezzenek az elektronikus bizonyítékokhoz való hatékony hozzáférés megszerzéséhez, ami biztosítja az online bűnözés elleni hatékony fellépésüket.

Másodszor, a jegyzőkönyv biztosítani fogja, hogy az elektronikus bizonyítékokhoz való hozzáférés megszerzésére irányuló ilyen intézkedéseket olyan módon alkalmazzák, amely lehetővé teszi a tagállamok számára az alapvető jogok tiszteletben tartását, beleértve a büntetőeljárás jogokat, a magánélethez való jogot és a személyes adatok védelméhez való jogot is. Egyértelmű nemzetközi szintű szabályok hiányában a meglévő gyakorlatok kihívást jelenthetnek a jogbiztonság, az átláthatóság, az elszámoltathatóság, valamint a nyomozások során a gyanúsítottakat megillető alapvető jogok és eljárási garanciák tiszteletben tartása tekintetében.

Harmadszor, a jegyzőkönyv feloldja és megelőzi a mind a hatóságokat, mind a magánszektorbeli szolgáltatókat és más jogalanyokat érintő kollíziókat azáltal, hogy nemzetközi szinten összeegyeztethető szabályokat ír elő az elektronikus bizonyítékokhoz való határokon átnyúló hozzáférésre vonatkozóan.

Negyedszer, a jegyzőkönyv alátámasztja, hogy az egyezmény továbbra is nagy jelentőséggel bír a kiberbűnözés elleni küzdelem fő multilaterális keretként. Ez kulcsfontosságú lesz az Egyesült Nemzetek Szervezete Közgyűlésének az információs és kommunikációs technológiák bünelkövetési célú felhasználása elleni küzdelemről szóló, 2019. decemberi 74/247. sz. határozatát követő folyamatban. Az említett határozat egy nyitott, ad hoc kormányközi szakértői bizottságot hozott létre az információs és kommunikációs technológiák bünelkövetési célú felhasználása elleni küzdelemről szóló átfogó nemzetközi egyezmény kidolgozása céljából.

3. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

- *Jogalap*

Az Unió azon hatásköre, hogy jogszabályokat alkosson az igazságügyi vagy azzal egyenértékű hatóságok közötti, a büntetőeljárások lefolytatásával és a határozatok végrehajtásával kapcsolatos együttműködés megkönnyítését érintő kérdésekben, az EUMSZ 82. cikkének (1) bekezdésén alapul. Az Unió hatásköre a személyes adatok védelmét érintő kérdésekben az EUMSZ 16. cikkén alapul.

Az EUMSZ 3. cikkének (2) bekezdésével összhangban az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik nemzetközi megállapodás megkötésére, amennyiben az a közös uniós szabályokat érintheti, vagy azok alkalmazási körét megváltoztathatja. A jegyzőkönyv rendelkezései olyan területhez tartoznak, amelyet nagyrészt lefednek a közös szabályok a fenti 2.3. szakaszban foglaltak szerint.

A jegyzőkönyv így az Unió kizárólagos külső hatáskörébe tartozik. A jegyzőkönyvnek a tagállamok általi, az Unió érdekében történő megerősítésére tehát az EUMSZ 16. cikke, 82. cikkének (1) bekezdése és 218. cikkének (6) bekezdése alapján kerülhet sor.

- *Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)*

Tárgyaltan.

- *Arányosság*

Az e javaslatához kapcsolódó, a fenti 2.5. szakaszban ismertetett uniós célkitűzések csakis kötelező erejű nemzetközi megállapodás megkötésével érhetők el, amely rendelkezik a szükséges együttműködési intézkedésekről, miközben biztosítja az alapvető jogok megfelelő védelmét. A jegyzőkönyv teljesíti ezt a célkitűzést. A jegyzőkönyv rendelkezései a fő célkitűzések eléréséhez szükséges mértékre korlátozódnak. Az egyoldalú fellépés nem jelent alternatívát, mivel nem nyújtana kielégítő alapot a nem uniós országokkal folytatott együttműködéshez, és nem lenne képes biztosítani az alapvető jogok szükséges védelmét. Emellett egy, a jegyzőkönyvhöz hasonló, az Unió által megtárgyalt többoldalú megállapodás alkalmazása hatékonyabb, mint kétoldalú tárgyalások kezdeményezése az egyes nem uniós országokkal. Feltételezve, hogy az egyezmény mind a 66 Fele, valamint a jövőbeli új Felek is megerősítik a jegyzőkönyvet, a jegyzőkönyv közös jogi keretet fog biztosítani az uniós tagállamok számára a legfontosabb nemzetközi partnereikkel a bűnözés elleni küzdelem terén folytatott együttműködéshez.

- *A jogi aktus típusának megválasztása*

Tárgytalan.

4. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- *A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata*

Tárgytalan.

- *Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk*

Az Európa Tanács a jegyzőkönyvről szóló tárgyalásokkal kapcsolatban hat nyilvános konzultációt szervezett 2018 júliusában és novemberében, 2019 februárjában és novemberében, 2020 decemberében, valamint 2021 májusában.⁴² A Felek figyelembe vették az e konzultációk keretében tett észrevételeket.

A Bizottság az Unió nevében eljáró tárgyalóként az adatvédelmi hatóságokkal is egyeztetett, és 2019 és 2021 során célirányos konzultációkat szervezett civil társadalmi szervezetek, szolgáltatók és szakmai szövetségek bevonásával. A Bizottság figyelembe vette az e megbeszélések keretében elhangzottakat.

- *Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása*

A tárgyalások során a Bizottság következetesen egyeztetett a tárgyalásokkal foglalkozó tanácsi különbizottsággal, összhangban a Bizottságnak a tárgyalásokon az Unió nevében történő részvételére való felhatalmazásáról szóló, 2019. június 6-i tanácsi határozattal, ami lehetőséget biztosított a tagállami szakértők számára, hogy hozzájáruljanak az uniós álláspont kialakításának folyamatához. A Bizottság Unió nevében való részvételén túlmenően több tagállami szakértő is részt vett a tárgyalásokon. Emellett az érdekelt felekkel folytatott konzultációkra is sor került (lásd fent).

- *Hatásvizsgálat*

⁴² <https://www.coe.int/en/web/cybercrime/protocol-consultations>

2017–2018-ban hatásvizsgálat készült a Bizottság elektronikus bizonyítékokra vonatkozó javaslataihoz.⁴³ Ebben az összefüggésben a számítástechnikai bűnözésről szóló budapesti egyezmény második kiegészítő jegyzőkönyvéről szóló megállapodásra irányuló tárgyalások az előnyben részesített lehetőség részét képezték. A releváns hatásokat a jelen indoklás is ismerteti.

- *Célravezető szabályozás és egyszerűsítés*

A jegyzőkönyv hatással lehet a szolgáltatók bizonyos kategóriáira, köztük a kis- és középvállalkozásokra (kkv-k), mivel a jegyzőkönyv értelmében elektronikus bizonyítékok átadására vonatkozó megkeresések és felhívások intézhetőek hozzájuk. Mindazonáltal ezek a szolgáltatók már jelenleg is gyakran kapnak ilyen megkereséseket más meglévő csatornákon keresztül, olykor különböző hatóságok által továbbítva, többek között az egyezmény⁴⁴, a kölcsönös jogsegélyről szóló egyéb szerződések vagy más keretek, köztük a több érdekelt félre kiterjedő internetirányítási politikák⁴⁵ alapján. Emellett a szolgáltatók, köztük a kkv-k számára előnyös lesz a nemzetközi szintű egyértelmű jogi keret és a jegyzőkönyvre vonatkozóan valamennyi Fél által alkalmazott közös megközelítés.

- *Alapjogok*

A jegyzőkönyv szerinti együttműködési eszközök valószínűleg érintik az alapvető jogokat, amennyiben egy személy adatai büntetőeljárás keretében közölhetők, ideértve például a tisztességes eljáráshoz való jogot, a magánélet tiszteletben tartásához való jogot és a személyes adatok védelméhez való jogot. A jegyzőkönyv jogalapú megközelítést alkalmaz, és a nemzetközi emberi jogi eszközökkel – köztük az Európa Tanács 1950. évi, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezményével – összhangban álló feltételeket és biztosítékokat ír elő. A jegyzőkönyv konkrét adatvédelmi biztosítékokról rendelkezik. Szükség esetén a jegyzőkönyv alapot biztosít a Felek számára bizonyos fenntartások, nyilatkozatok vagy értesítések megtételéhez, és rögzíti, hogy meghatározott helyzetekben milyen indokból tagadható meg a megkeresést követő együttműködés. Ez biztosítja a jegyzőkönyvnek az Európai Unió Alapjogi Chartájával való összeegyeztethetőségét.

5. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslatnak nincsenek az uniós költségvetést érintő vonzatai. A jegyzőkönyv végrehajtása egyszeri költségekkel járhat a tagállamok számára, és a tagállami hatóságok magasabb költségekkel szembesülhetnek az ügyek számának várható növekedése miatt.

6. EGYÉB ELEMEK

- *Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai*

Nincs végrehajtási terv, mivel az aláírást és a megerősítést követően a tagállamoknak végre kell hajtaniuk a jegyzőkönyvet.

⁴³ SWD(2018) 118 final.

⁴⁴ Lásd például: a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény bizottságának 10. iránymutató feljegyzése (2017. március 1.) az előfizetői információk közlésére való kötelezésről (a budapesti egyezmény 18. cikke).

⁴⁵ Lásd például: a Bejegyzett Nevek és Számok Internetszervezete (ICANN) Igazgatóságának állásfoglalása (2019. május 15.) a gTLD nyilvántartási adatokra alkalmazandó ideiglenes előírásokra vonatkozó ajánlásokról, elérhető a következő internetcímen: www.icann.org

A nyomon követés tekintetében a Bizottság részt fog venni a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény bizottságának ülésein, ahol az Európai Unió megfigyelő szervezetként képviselteti magát.

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

a tagállamoknak a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményhez csatolt, a megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékok átadásáról szóló második kiegészítő jegyzőkönyvnek az Európai Unió érdekében történő megerősítésére való felhatalmazásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 16. cikkére, 82. cikke (1) bekezdésére és 218. cikke (6) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Parlament egyetértésére,

mivel:

- (1) A Tanács 2019. június 9-én felhatalmazta a Bizottságot, hogy az Unió nevében részt vegyen az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló budapesti egyezményének második kiegészítő jegyzőkönyvére irányuló tárgyalásokon.
- (2) Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága 2021. november 17-én elfogadta a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményhez csatolt, a megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékok átadásáról szóló második kiegészítő jegyzőkönyv (a továbbiakban: a jegyzőkönyv) szövegét, és a jegyzőkönyvet a tervek szerint 2022 márciusában megnyitják aláírásra.
- (3) A jegyzőkönyv rendelkezései olyan területhez tartoznak, amelyet nagyrészt lefednek az EUMSZ 3. cikkének (2) bekezdése szerinti közös szabályok, köztük a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködést megkönnyítő eszközök, amelyek garantálják az eljárási jogi minimumszabályokat, valamint az adatvédelemre és a magánélet védelmére vonatkozó biztosítékokat.
- (4) A Bizottság emellett jogalkotási javaslatot nyújtott be a büntetőügybeli elektronikus bizonyítékokra vonatkozó, közlésre és megőrzésre kötelező európai határozatokról szóló rendeletre (COM(2018) 225 final), valamint a jogi képviselőknek a büntetőeljárásban bizonyítékok összegyűjtése céljából történő kinevezéséről szóló harmonizált szabályok meghatározásáról szóló irányelvre (COM(2018) 226 final), amelyek közvetlenül a másik tagállamban működő szolgáltató képviselőjének címezendő, kötelező érvényű, határokon átnyúló közlésre és megőrzésre kötelező európai határozatokat vezetnek be.
- (5) Az Unió nevében a tárgyalásokon való részvétele révén a Bizottság gondoskodott arról, hogy a második kiegészítő jegyzőkönyv összeegyeztethető legyen az Európai Unió releváns közös szabályaival.
- (6) Számos fenntartás, nyilatkozat, értesítés és közlemény bír jelentőséggel annak biztosítása szempontjából, hogy a jegyzőkönyv összeegyeztethető legyen az uniós joggal és szakpolitikákkal, hogy az uniós tagállamok egységesen alkalmazzák a

jegyzőkönyvet a nem uniós Felek viszonylatában, valamint hogy a jegyzőkönyv alkalmazása hatékony legyen.

- (7) Tekintettel arra, hogy a jegyzőkönyv rendelkezik az elektronikus bizonyítékokhoz való határokon átnyúló hozzáférés javítását szolgáló gyors eljárásokról és a biztosítékok magas szintjéről, a hatálybalépés hozzájárul majd a kiberbűnözés és a bűnözés egyéb formái elleni globális szintű küzdelemhez a jegyzőkönyvben részes uniós tagállamok és nem uniós államok közötti együttműködés elősegítése révén, biztosítja az egyének magas szintű védelmét, és kezeli a kollíziókat.
- (8) Mivel a jegyzőkönyv az (EU) 2016/679 rendelet és az (EU) 2016/680 irányelv szerinti, a személyes adatok nemzetközi továbbítására vonatkozó követelményekkel összhangban megfelelő biztosítékokat ír elő, hatálybalépése hozzájárul az uniós adatvédelmi normák globális szintű előmozdításához, megkönnyíti a jegyzőkönyvben részes uniós tagállamok és nem uniós államok közötti adatáramlást, és biztosítja, hogy az uniós tagállamok eleget tegyenek az uniós adatvédelmi szabályok szerinti kötelezettségeiknek.
- (9) A gyors hatálybalépés emellett megszilárdítja az Európa Tanács budapesti egyezményének a kiberbűnözés elleni küzdelem fő multilaterális keretként betöltött szerepét.
- (10) Az Európai Unió nem válhat a jegyzőkönyv részes Felévé, mivel mind a jegyzőkönyv, mind az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezménye kizárólag államok számára áll nyitva.
- (11) Ezért a tagállamokat fel kell hatalmazni arra, hogy az Unió érdekében együttesen eljárva megerősítsék a jegyzőkönyvet.
- (12) Az (EU) 2018/1725 európai parlamenti és tanácsi rendelet 42. cikkének (1) bekezdésével összhangban a Bizottság egyeztetett az európai adatvédelmi biztossal, aki ...-án/-én véleményt nyilvánított.
- (13) [Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban, az említett jegyzőkönyv 4. cikkének sérelme nélkül, Írország nem vesz részt ennek a határozatnak az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.]

[VAGY]

Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban Írország [a ...-án/-én kelt levelében] bejelentette, hogy részt kíván venni ennek a határozatnak az elfogadásában és alkalmazásában.]

- (14) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek a határozatnak az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A tagállamok felhatalmazást kapnak arra, hogy az Európai Unió érdekében megerősítsék a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményhez csatolt, a megerősített együttműködésről és az elektronikus bizonyítékok átadásáról szóló második kiegészítő jegyzőkönyvet (a továbbiakban: a jegyzőkönyv).

2. cikk

A jegyzőkönyv megerősítésekor a tagállamok megteszik a mellékletben foglalt fenntartásokat, nyilatkozatokat, értesítéseket vagy közleményeket.

3. cikk

Ez a határozat az elfogadásának napján lép hatályba.

4. cikk

Ezt a határozatot az Európai Unió Hivatalos Lapjában ki kell hirdetni.

5. cikk

Ennek a határozatnak a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*